

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 237 (3399) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Reményi-Schneller pénzügyminiszter ismertette a képviselőházban az 1944. évi állami költségvetést

4180 millió pengő a kiadás, 3906 millió a bevétel — Az államadósság sem állami háztartásunkat, sem közigazgatásunkat nem terheli túlságosan

A Budapesti Értesítő jelenti: A képviselőház pénteki ülése, a pénzügyminiszter beszédére való tekintettel igen látogatott volt. A kormány valamennyi tagja megjelent és a képviselők is egészen megtöltötték a termet. Több elnöki bejelentés után Kállay Miklós miniszterelnök beterjesztette az 1944. évi zárszámadást és a számzéki jelentést.

Radocsay László igazságügyminiszter a nemzetgazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények szigorú büntetéséről szóló javaslatot és egy kisebb jelentőségű javaslatot nyújtott be, majd a Ház harmadszori olvasásában is elfogadta a Pozsonyban kötött magyar-szlovák társadalombiztosító szerződés beikkekelyezéséről szóló javaslatokat. Azután Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter állott fel szólásra. Először beterjesztette az 1944. évi állami költségvetésről szóló javaslatot, majd elmondta beszédét. Rámutatott arra, hogy a költségvetés a világháború okozta rendkívüli viszonyok között készült. Ezek határozzák meg azokat a szempontokat, amelyeket az ország gazdaságának alkalmazott.

280.4 millió pengő az összes hiány

Elő szempont a honvédelem igényeinek kielégítése, ami alatt nemcsak a honvédség közvetlen szükségletét érti, hanem mindazt, ami akár más területek keretében is a honvédség céljait viszi előbbre. A második szempont a polgári célokra a lehetőséghez alkalmazkodó mértékben való kielégítése. Itt azonban bizonyos áldozatokra van szükség. A harmadik szempont a szociális gondoskodás fenntartása és ha lehetséges, kiszélesítése. A negyedik szempont a gazdaságosság elvének érvényesítése, ami takarékoságra int.

A miniszter azután rátért a költségvetés számszerű ismertetésére. Az állami közigazgatás összes kiadása 4180 millió pengő, bevétel 3906 millió pengőben van előirányozva. Így a hiány 274 millió pengő. Az állami üzemek összes kiadása a költségvetésben 1957.1 millió, bevétel pedig 1960.7 millió pengő, vagyis a hiány 6.4 millió pengő. Az állami közigazgatás és az állami üzemek együttes költségvetése 6147.1 millió pengő, összes kiadás és 5866.7 millió pengő, összes bevétel pedig 1960.7 millió pengő, vagyis a hiány 6.4 millió pengő, amit hitelművelettel kell fedezni. A közigazgatás bevételei az 1943. évihez szemben 1184 millió pengővel emelkednek. Így az államháztartásba vettük a folyó évi adó-

emelés várható hatását. A bevétel óvatosan irányoztuk elő. Az üzemeknél az emelkedés 600 millió pengő a bevétel és a kiadás oldalán egyaránt, viszont a beruházás 107 millió pengővel több, mint az előző költségvetésben.

Beruházások a honvédség megerősítésére és a gazdasági élet fellendítésére

— Minden beruházást gondosan megvizsgáltunk, hogy van-e kellő anyag és munkaerő arra. A beruházás a honvédelem megerősítésére és a gazdasági élet fellendítésére szolgál. A beruházások megoszlása nagyjából a következők: 1. A honvédelmi tárcában leszámítva a külön honvédségfejlesztő tervet, 97 millió pengő. 2. A MÁV-nál 276 millió pengő. 3. Utak és hidak építésére 35 millió pengő. 4. A földművelésügyi tárcában 71 millió pengő. 5. Vízügyekre 55 millió pengő. 6. A posta beruházása 29 millió pengő.

— Az államadósságok összege 1943-ban 4867 millió pengő volt, a jövő évi költségvetésben 6500 millió pengővel szerepel. Ennek szolgálata 364 millió pengő, amiből tőketörlesztés 146 millió. Az államadósság szolgálata a közigazgatási költségvetésnek 8.7 százaléka, az egész költségvetésnek 6.2 százaléka, maga az adósság pedig az egy évi nemzeti jövedelemnek 45 százaléka, ami azt bizonyítja, hogy az adósság sem állami háztartásunkat, sem pedig közigazgatásunkat nem terheli túlságosan.

Azután a pénzügyminiszter az ország gazdasági politikájának jövőbeli alakulásáról beszélt és kiemelte, hogy ennek a politikának a célja kettős. Először a legnagyobb termelés elérése, hogy a nemzeti jövedelem emelhető legyen és elbírja mindazt a terhet, amit a további fejlődés megkíván. Adó címén a nemzeti jövedelemről 1938-ban 21.5 százalékot vettek igénybe, 1934-ben 30.3 százalékot. Ez a növekedés azonban egészen más színben tűnik fel akkor, amikor figyelembe vesszük, hogy a nemzeti jövedelem is erősen növekedett. A második cél az, hogy a fogyasztásra szolgáló áru és a forgalomba kerülő pénzmennyiség és egyensúlyban legyen. Háborúban megnehezíti ezt az áru mennyiség csökkenése és a pénzmennyiség növekedése. Ezek a nehézségek a telítettség és feszültség állapotából keletkeznek, megállításukra és a gazdasági élet biztosítására mindent el kell követni.

Ezekkel a kérdésekkel és az ezzel kapcsolatos előkészítésben lévő biz-

kedésekkel foglalkozott a pénzügyminiszter a továbbiakban. Nyíltan feltárta a bajokat és nehézségeket, majd rámutatott az orvoslás módjára.

Ezután áttekintést nyújtott az elmúlt 5 évi pénzügyi helyzetről. Kiemelte, hogy elsősorban a termelés vonalán a legsürgősebbek az intézkedések. Mindent a honvédség érdekeinek kell alárendelni. Természetes, hogy a polgári szükségletek kielégítésére kevesebb marad. Rámutatott arra is, hogy ebben a kérdésben bizonyos fontossági sorrendet kell megállapítani. A honvédelmennek ma nélkülözhető szükségleteit a polgári termelésben nélkülözhetetlen szükségletek mögé kell sorozni.

A nyersanyag-gazdálkodásról, illetve a megszorításokról beszélt a továbbiakban a miniszter. Az anyag felhasználását a leghigorubbban ellenőrzik. Világos, hogy a rendelkezésünkre álló szűkös készletekből csak a legszükségesebb

cikkeket állítjuk elő. A törekvés természetesen változatlanul az, hogy a termelésnek a fontos nyersanyagokkal való ellátását biztosítsuk. Az állam a fontos nyersanyagok behozatalával kapcsolatban a szállításokból származó veszélyt magára vállalta. Ez helyes eljárás volt, a kincstártól azonban áldozatot követelt.

A sajtókorlátozás kérdése a felsőház előtt

A Budapesti Értesítő jelenti: A felsőház ülését pénteken röviddel 10 óra után nyitotta meg Radvánszky báró elnök és bejelentette a napirendet, melynek során a felsőház gazdasági és igazoló bizottságának jelentése és tudomásul vétele szerepelt. A felsőház mind a két jelentést egyhangulag vette tudomásul. Azután került sor Palavicini György ögróf interpellációjára. Azt hangoztatta, hogy a sajtó mindenhol korlátozott a háború idején, csak az a kérdés, hogy ez a korlátozás milyen mértékű? Kérte a miniszterelnököt, tegye lehetővé, hogy a jövőben még nagyobb mértékben folytathassa országértékelő munkáját. Radvánszky elnök az ülés végén közölte, hogy szombaton délelőtt 11 órakor lesz a legközelebbi ülés, amikor a felsőház megválasztja új elnökét.

Csökken a szovjet támadások lendülete a Kremencsug-Dnyepropetrovszk szakaszon

Ismét légiriadó volt Londonban — 227 ezer tonna hajóteret sülyesztettek el októberben a németek

Angliában csalódást keltett a délolaszországi harcok alakulása

Londonból jelentik: (B. T.) Az angol közvéleményben némi csalódást keltett az olaszországi harcok alakulása. Az olaszországi szövetséges főparancsnokságnak nyíltan szeméretetik, hogy taktikai mozdulatait a németektől engedély irányítani. Londonban több elismérésre talál az a mód, ahogyan Kessel ring feltartóztatja a szövetségesek előnyulását, anélkül, hogy a tulsulyban levő erővel tulajdonképpen csatába bocsátkoznék.

Berlinből jelentik: (B. T.) A keleti harctérről Berlinbe érkezett jelentések szerint a szovjet támadások lendülete a Kremencsug-Dnyepropetrovszk szakaszon csökkent. Azt hiszik, hogy a Szovjet most átcsoportosításokat véggez, úgy hogy a viszonylagos nyugalom csak átmeneti és rövidesen fellángol a harc.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Mint a brit híroroda jelent Londonban október 22-re virradó éjszaka ismét légiriadó volt.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentése szerint csütörtökön közzétett eredmények adataival együtt a német tengeralattjárók októberben eddig 227.000 tonnát jelentő 33 ellenséges hajót semmisítettek meg.

Moszkvából jelentik: (B. T.) A három nagyhatalom képviselőinek esztendői tanácskozása ismét több óra hosszat tartott. A tanácskozásokon katonai kérdésekkel foglalkoztak. Déletén Sztalin Molotov jelenlétében fogadta Eden külügyminisztert. Egy újságíró megkérdezte Edent az értekezlet lefolyásáról. Az angol külügyminiszter mosolyogva így felelt: Azt hiszem minden ottunk megvan arra, hogy elégedettek legyünk.

Tűzoltók tololétra segítségével „sötétítettek el” egy Szent László-téri biztosító irodában

Ismét több helyen fegyelmetlen volt a közönség az esti légiriadó alatt

Ceűtörtőkön este folytatódott a légvédelmi riadó próbagyakorlata, hogy az esti sötétben is megtanulja a közönség a legfontosabb tennivalókat. Este pontosan félnyolc órakor jelezték az ellenséges repülőgépek érkezését a felállított figyelők. A jelzésre azonnal megszólaltak a légveszélyt jelző szirénák és pillanatok alatt a közvilágítás megszűnt, a forgalom leállt és a villanyok a magantakasokban is kialudtak.

A légelhárítógyűk több lövést adtak le a jelképes repülőkre, hogy a gyakorlat még élethűbb legyen.

A feladat szerint kigyulladt a Sae palota és a MÁV pályaudvara. Ugyancsak tűz támadt a Gyermekmenhely tetőzetén, a Bunyitay ligetben levő Egészségház, a Halaász-féle redőnygyár és a Hungária szórmeértékesítő gyár üzemében. Ezekhez a tűzekhez az alkerületek tűzoltósága vonult ki és oltotta el azokat.

Ugyancsak feladatot kapott a romeltakarító osztag a Baross hídnál, a vízmű mentőcsapata a Bémer téren és a Szent János utcán hajtott végre gyakorlatokat, tüzesetek kapcsán a villamosművek emberei mindenhol megjelentek és mint árammentesítő osztag emberei kikapcsolták az áramot, hogy a tűzoltókat munkájukban nehegy áramütés érje.

A hajléktalanná váltak elhelyezéséről is gondoskodott egy urinökből álló lelkes csapat és ők is elvégezték jelképes gyakorlatukat, amennyiben a már előkészített menhelyre vitték az arra szorultakat, a segítő szükséglakásokba.

A közönség sok helyen nagyon fegyelmetlen volt úgy az éjjeli, mint a nappali riasztásnál. A színház közönsége legteljesebb rendben hajította végre az óvóhelyre vonulás gyakorlatát ezt az éppen jelenlevő bizottság meg is dicsérelte. A riadó után folytatódott a színházi előadás.

A Szent László-téren történt egy sajnálatos hiba amely a gyakorlat szép-

ségéből sokat levont.

Az egyik biztosító társaság irodájának három ablaka kivilágítva maradt mindaddig, amíg a tűzoltók parancsra tololétra felmásztak, betörték az ablakot, bementek az irodába és a villanyt eloltották. Tekintettel arra, hogy a riasztás alatt elkövetett légvédelmi

kihágás olyan elbírálás alá esik, mint ha légitámadás alatt történt volna, a felelős tisztviselő ellen megindult az eljárás, amely nem kihágásnak, hanem vétségnek számít.

Este nyolc órakor hangzott fel a légveszély elmúltát jelző szirénabugás. Itt jegyezzük meg, hogy az egyik sziréna az egész riadó alatt most is, mint a nappali támadás ideje alatt állandóan bubott, valószínű technikai hiba miatt. Ez is sokat vont le a gyakorlat szépségéből. A közönség tekintettel arra, hogy nyolc órakor már csak a csökkentett fényt szabad meggyújtani, ezt betartották és nyolc óra után visszakapta a város a megszokott esti képet.

Igen nagy örömet okoztak Biharmegye és Nagyvárad szeretetcsomagjai a fronton küzdő katonák között

Augusztus elején jelent meg a lapokban Bihar vármegye és Nagyvárad thj. város vezetőinek felhívása, hogy küldjünk szeretetcsomagokat a messze orosz földön, éretlünk oly hősiessé helytálló honvédeink részére. A felhívásra igen tekintélyes mennyiségű természetbeni és pénzügyi gyűjtés össze, úgy hogy augusztus végén 85 ladaiban 6540 szeretetcsomagot és 2310 üveg bort indítottunk utnak a harctérre. Azóta ezek a csomagok már meg is érkeztek rendeltetési helyükre, azokkal a kedves, egyszerű, de megható levelekkel együtt, amelyekben az itthonmaradtak köszöntötték szívével meleg szeretetével hős katonáinkat. A csomagok és a megható levelek szerető fogadtatására találtak a fronton, mint azt az alábbi köszönő levelek is mutatják.

A napokban dr. Czifra Kálmán Bihar megye főispánja, aki a szeretetcsomag akció egyik legteljesebb irányítója volt, a következő két tábori lapot kapta:

„Méltóságos Főispán úr!

Hálásan köszönöm az üteg nevében Bihar vármegye közönsége részéről küldött szeretetcsomagokat.

Végtelenül jól esett embereimnek az otthon velük érő gondoskodását ténylegesen tapasztalni. Öszinte tisztelettel Binder Tibor százados. Tábortábor B. 419.”

A másik tábori lap a B. 476. tábori postáról kelt és ebben az oszlop parancsnoka a következőket írja:

Méltóságos Uram!

A parancsnokságom alatt álló egység meleg köszönetét és háliját tolmácsolom azért a szerető gondoskodásért, amely a nekünk küldött szeretetcsomagokban jutott kifejezésre.

Az értünk aggódó otthon meleg simogatását éreztük, mikor kézhez vettük az annyi szeretettel összeállított csomagokat. Fogadjon Méltóságos uram köszönetünk ismételt kifejezését.”

Ez alkalommal nyugtázzuk azokat az adományokat is, melyek erre a célra befolytak. Pénzt adakoztak: Tatarosi körjegyzőség 162.02 fillért, Krausz Sámuel igazgató Nagyvárad 20 pengő, Andrányi cég 500 pengő, nemes Kocsis K. Zoltánné 10 pengő, Bagossy Mihály, Bihari nyomda Nagyvárad 18 pengő, Temesvári segélyző egyesület 20 pengő, Hangya szövetséget Micske 70 pengő.

Minden adomány, a vidéki és nagyváradai hölgyek buzgó munkája az otthon melege szeretetének üzenetét vitte a frontra, mint a fenti köszönő sorok bizonyítják, fiaink ezért a szeretetért hálásak is.

Ecetet öntött haragosa szemébe, egyházi fogházat kapott

Nagyvárad, október 22. Ma délelőtti nem mindennapi súlyos testi sértés ügyét tárgyalta a nagyváradai törvényszék. Özv. Oláh Józsefné nagyvárad lakosja azért vonták felelőségre, mert ez év elején szóváltás után ecettel szembeöntötte özv. Szűcs Lajosné, aki 20 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett bal szemén.

A vádlott elárta, hogy egyáltalán nem bűnös. Szóváltás tényleg volt közöttük, sőt dulakodás is. Dulakodás közben maga a sértett ütötte ki kezéből a pohár ecetet és az szemébe fröcsöcent. Ő igazán nem tehet róla, hogy így történt.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Orient express.

BELVÁROSI: HETSZILVAVA.

CASINO: Az 5-ös számú órház.

KORONA: Az élet megy tovább.

A sértett viszont úgy vall, hogy az a pohár ecettel a vádlott neki tartozott. Azelőtt szóváltás volt közöttük és akkor a vádlott bosszúból, hogy dühét is kitöltsse, de az ecettel se tartoztak a pohár ecettel a szemébe öntötte.

Dr. Beóthy Konrad orvosszakértő szerint a balszemén okozott 20 napon túl gyógyuló sérülés nem hagyott nyomokat és a kezelés után a sértett teljesen egészséges. A tanúk azonban esküvel erősített vallomásukban előadták, hogy látták amikor a vádlott akarattal tudatosan öntötte a sértett szemébe a pohár ecetet.

— Hát akkor sem volt az erős ecet — vélekedett a vádlott. — Olyan gyengefajta „izé-ecet” volt!

A bíróság azonban nem méltányolta az „izé-ecet” gyengeségét és a vádlottat egyházi fogházra ítélte. Oláhné fellebbezett, a kir. ügyész szintén fellebbezést jelentett be súlyosbításért.

Légiriadó a Szigligeti Színházban

Azt lehetett volna hinni, hogy a ceűtörtők estére, illetve éjszakára bejelentett légiriadó-próba miatt a közönség tartózkodni fog ezen az estén a látványosságok látogatásától és inkább otthon vállalja a léggyakorlat elkerülhetetlenül szükséges kellemetlenségeit. S a színház bemutató előadása mégis teltháza vonzott, csupán egy-két bérletes páholya maradt üresen.

Az első felvonás utáni szünet végén hangzott fel a riadó-jeladás s a széksorokban éppen elhelyezkedett közönséget Giaszföld József, a függöny elé lépve, kérte fel, hogy raudben és nyugodtan vonuljon le az óvóhelyre.

A földszint és a páholyok óvóhelye, mint ismeretes, a színház alagsorában, az erkélyeké pedig a Pannonia pincéjében van. A közönség a beosztott színészek és színésznők vezetése mellett a legnagyobb fegyelmettséggel tett eleget a felhívásnak s levonult a pincébe a színház egész otlévő személyzete is. A levonulást gyorsította, hogy a ruhahatárak nem adták ki a felöltöket s ez nem is mutatkozott szükségesnek, mert a színház pincéjében csak az első pillanatban csapta meg az embereket kisé a hűvösebb levegő, ami azonban percek alatt felmelegedett. A színházi óvóhely tiszta, kelően világított s néhány pad és szék is áll ott a közönség rendelkezésére, úgy hogy a riadó jelzés időtartamát mindenki a legcsöklyebb nehézség nélkül kibírta.

A korábbi előadások előtt tréfásan megígért alagsori kabaréelőadással adósok maradtak ugyan a színészek, de ezért a lent-tartózkodás korántsem volt untató. Beszélgető csoportok alakultak a tágas pincefolyosókon és egész idő alatt egyetlen sopánkodó vagy elégedetlenkedő szó sem hangzott el.

A színészek és a színház más alkalmazottai a pincefolyosó egyik végében gyűltek össze, a szereplők színpadi ruháikban, kifestve, ahogy épp jelenésükre vártak. Minden beosztott színész és színésznő a legteljesebb mértékben teljesítette légoltalmi feladatát, úgyhogy semmi zavar nem állt elő.

A színház első légoltalmi riadógyakorlata minden tekintetben a rend és a fegyelem jegyében zajlott le.

Mindenki lehetőleg abban a városrészben kapja meg fáját, ahol lakik

Tejkezelői tanfolyamot rendeznek Berettyóújfaluban vagy Nagyváradon

(Nagyvárad.) A Magyar Élet Pártja szokásos szerdai összejövetelét ezen a héten a váradvelencei körzetben a Gazdakörben tartotta. Az értekezleten Hlatky Endre dr főispán több velencei vonatkozású ügyet ismertetett. Közölte, hogy a Gazdakör kezdeményezésére a fakiosztás eddigi rendszerén annyiban változtatnak, hogy a fáját mindenki lehetőleg abban a városrészben szerezheti be, ahol lakik. Nagy-Nagyvárad tervével és az új műút építésével kapcsolatban a főispán megjegyezte, hogy a városrész lakossága számára mindkettő kétségtelen előnyt jelent, amennyiben a telkek értékesebbé válnak, illetve fognak válni.

Panyvagy Lajos az OMTK vezetője a pártvezetőség felkérésére az érte-

kezleten szintén résztvevett s a megjelentekkel a tejbeszolgáltatás rendszerét behatóan megtárgyalta. A tejösszegyűjtésben azért mutatkoznak zavarok — mondotta — mert nincsenek szakképzett tejkezelők megfelelő számban. Eppen ezért tejkezelői tanfolyamot rendeznek és pedig vagy Berettyóújfaluban, vagy Nagyváradon.

Az értekezlet további során számos velencei probléma került megvitatásra. Ennek során felszólaltak Nagy Zoltán, Schmidt Antal, Vasas Antal, Vasas István, Tokaji Kálmán, Rácz András, Erdélyi Sándor és Középesy Kálmán. Bezzgody József a Tokaji-telep számára gyalogjárót és villanyvilágítást kért.

NÉMET TENGERALATTJÁROK

Ujabb 54 ezer tonna ellenséges hajóteret súlyesztettek el

Ismét eredményesen beavatkozott a német légiereő a keleti arcvonal harcába — Délolaszországban erők nagyarányú átcsoportosításával foglalkoznak az angol-szászok

Berlin. (MTI) A keleti harcok legélénkebb harcainak színhelyén a Német Távirati Iroda értesülése szerint október 21-én egész nap a német légiereő erősebb beavatkozása következtében a földön folyó harcok más képet nyertek. Szakadatlan bombatámadással és tüzeggyverrel támadták a szovjet páncélos rohamereket. Német vadászpilóták ismételt visszaverték a szovjet légiereő támadásait. Az eddigi jelentések szerint 68 szovjet gépe lőttek le. Utólagos jelentések szerint október 20-án a keleti harcok megsemmisített szovjetgépek száma 37-re emelkedett.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interimf jelenté a keleti arcvonal déli és középső szakaszán folyó harcokról:

Az általános helyzet nagyjából változatlan maradt. Az Azovi tenger és Zaporzje között a harcok Melitopol város területére összpontosultak és az ahhoz északra csatlakozó arcvonalszakaszra. Itt is véresen visszaverték a bolsevisták minden tényeresi kísérletét. Kievtől északra a bolsevisták megint csak nagyobb erőket dobtak előre, hogy a mögöttes német arcvonalra gyakorolt nyomást fokozzák. A német kötelek az előretöréseket súlyos és elkeseredett harcokban visszaverték. A Pripjet-torkolattól délre német páncélos erők a bolsevistáktól elragadtak még egy makacsul védett helységet, és azt több ellentámadással dacolva is megtartották.

Kievtől északra valamennyi szovjet támadás összeomlott

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A Kremenestől délkeletre lévő betörési helyen a bolsevisták szerdán átmenetileg csak helyi támadásokat hajtottak végre, amelyekkel a betörés helyét kétoldalt igyekeztek kiszélesíteni. Ezeket a támadásokat helyenként elkeseredett harcokban visszaverték. A Kiev és Csernigov közötti arcvonalon az ellenség folytatta erős, időnként több hadosztállyal végrehajtott áttörési kísérleteit. Kievtől északra valamennyi támadás összeomlott. Csernigovtól északnyugatra még főnyak a harcok. A keleti arcvonalról egyébként csak Melitopolj és Gomel szakaszáról, valamint Velikije Lukitól délnyugatra lévő szakaszról jelentenek élénkebb helyi harcokat.

A délolaszországi arcvonalon szerdán nem került sor nagyobb harcselekményekre. Campobassinál és a Termolitól északnyugatra lévő parti úton visszavertünk ellenséges előretöréseket.

Ellenséges repülőgépek szerdán a nap folyamán, valamint a csütörtökre virradó éjszaka a felbök védelmében behatoltak a birodalom területé fölé és bombákat dobtak egyes helységekre, köztük kis falvakra. A támadásnak áldozata volt Csekély épületkarak keletkeztek. A légvédelmi erők lelőttek 16 négymotoros angol-ame-

rikai bombázógépet és két vadászgépet.

A német légiereő október 21-ére virradó éjszaka nagyarányú támadást hajtott végre Hull kikötője ellen és bombákat dobott London város területének egyes célpontjaira, valamint a délnagyi partvidékre. Egy né-

Súlyos elhárító harcok Csernigovtól északnyugatra

Berlin. (MTI) Az Interimf jelenté a keleti arcvonal középső és északi szakaszáról: A bolsevisták nyolc lövészadosztállyal és többszáz páncélossal folytatták nagyarányú támadásukat Csernigovtól északnyugatra. — Többórás váltakozó és elkeseredett viaskodás után sikerült a szovjet pán-

célos csoportjainak mintegy 4 kilométeres szélességben behatolni a német vonalba. Itt kivételesen heves közelharcok fejlődtek ki a nagy számbeli fölényben levő bolsevistákkal, amelyekbe német helyi tartalékok is beavatkoztak. Elszánt ellenlökéssel sikerült a bolsevista támadást

met gép nem tért vissza. Német tengeralattjárók az angol-amerikai utánpótlás elleni harcokban a Földközi-tengeren 54.000 tonna tartalmu hét hajót elsüllyesztettek, egy hajót torpedótalálatokkal súlyosan megrongáltak.

Első pontként kerül a második arcvonal kérdése a moszkvai értekezlet napirendjére

Nem jelenti Stalin-Churchill-Roosevelt találkozó előkészítését a moszkvai értekezlet

Stockholm. (MTI) A moszkvai értekezletről a svéd lapok azt az értesítést szereztek, hogy az oroszoknak minden valószínűség szerint sikerült a második arcvonal kérdését az értekezlet napirendjén első pontként kitűzteni.

Moszkva. (Bud. Tud.) A Moszkvában levő angol bizottság egyik tagja szerint a moszkvai értekezlet nem jelenti a Churchill-Roosevelt-Stalin találkozó előkészítését.

Stockholm. (Bud. Tud.) A mosz-

kvai értekezlettel kapcsolatban a szovjet sajtó és rádió egészen érthető hangon beszél a kis államok jövőjéről. A szovjet propaganda most éppen azokban a kérdésekben igen éles, melyek a szövetségesek között vitásak vagy tisztázatlanok. Az angol kiküldöttek azt szeretnék tudni, hogy a szovjetben létesített „szabad német bizottság” tényleg fedie azokat a feltételeket, melyeket Németországnak terjesztenének elő, ha a nemzeti szocializmus összeomlása.

A helyzet kulcsa Moszkvában van

Ankara. (MTI) Az Ahsam című lapban Sadak képviselő leszögezi, hogy London, Washington és Moszkva egyaránt optimista. Sadak szerint tévedés volna azt hinni a moszkvai tanácskozásról, hogy valami békéértékezőhöz hasonlít, melyben megvitatnak minden kérdést, amelyet a háború vetett fel. Nem valószínű, hogy az orosz fővárosban lefektetik háború utáni Európa terveit, hiszen Európa még nagyon messze van a békétől. Ésszerű tehát azt gondolni, hogy hadművelési kérdésekkel foglalkoznak és igyekeznek általános elvi megegyezésre jutni néhány Oroszországot érintő alapvető kérdésben. Anglia és Amerika többször megbeszéltek egymás közt a katonai és politikai kérdéseket, most a szovjettel kell keresni a megegyezést. A helyzet kulcsa tehát Moszkvában van és csupán Moszkvából lehet olyan értesüléseket várni, melyek megbízhatónak tekinthetők.

A Tasvirij Efkhar című lap igen nagy figyelemmel elemzi az angol hírszolgálati irodának azt a moszkvai táviratát, amely szerint az oroszok nem gondol-

nak arra, hogy történelmi és stratégiai határaitól vitatkozzanak. A lap megemlíti, hogy olyan hírek is vannak, hogy Amerika már most meg akarja határozni a balti államok és Lengyel-

felfogni, a szovjet páncélos éveit harcképtelenné tenni és a betörés helyeit a szárnyak felől lépésről lépésre összeszűkíteni. Ezen a szakaszon a súlyos elhárító harcok még tartanak. Három más támadási helyen ugyanebben a térségben a bolsevistákat jelentékeny ember- és anyagvesztéssel visszaverték kiugró állásaikba, sőt azon túl is. Gomeltől délre és Velikije Lukitól délnyugatra néhány bolsevista előretörés a német vonalak előterében összeomlott. Egy német páncélos kötelék ellenlökése meg tudott semmisíteni egy nagyobb szovjet támadó csoportot. Nyomban utánnyomuló gyalogos kötelékeink a német vonalakat több mint két kilométernyi szélességben kelet felé előrehozták.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interimf a délolaszországi harcokról a következőket jelenti:

Az Appenninek középső és keleti vidékén az angol-szászok támadó tevékenysége csak szerdán a délutáni órákban és akkor is csak gyengébb erőkkel folytatódott. Általában véve itt is éppen úgy, mint a déli partokról egészen az Appenniekig nyúló arcvonalon, az angol-szászok erők nagyarányú átcsoportosításával foglalkoznak.

ország sorsát. Egy angol jelentés szerint Oroszország nem az első világháború előtti határait követeli, hanem történelmi és stratégiai határait, ami azt jelenti, hogy bizonyos változtatásoknak akarja alávetni régi határait, de erről nem kíván a mostani értekezleten vitatkozni. Nyilvánvaló, hogy az oroszok a hadművelési kérdésekre látszanak fektetni a főszólt, az angol-szászok pedig a politikai kérdésekre. Az angol-szászok esetében feltétlenül erre kell gondolni abból a tényből is, hogy az amerikaiak népes bizottságában csak egyetlen katonai foglal helyet.

Bukarest. (MTI) Isztambuli jelentések arról számolnak be, hogy négy török képviselő okt. 21-én Isztambulban hajóra szállt és az angol képviselőhöz meghívására Londonba utazik. Északafrikán keresztül mennek.

Teljes iskolai évre szóló tandíjat kell fizetni a megrövidített tanévben is

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A nyári szünet meghosszabbítása folytán megrövidített tanév kapcsán felmerült a nagyközönség körében a kérdés, hogy a tanév későbbi kezdése miatt van-e helye a tandíj elengedésnek vagy mérséklésnek. A vallás- és közoktatási miniszter elvi döntése szerint a tandíj és az ezzel kapcsolatos beirattási és egyéb díjak fizetésének kötelezettsége független attól, hogy a tanuló mennyi ideig jár iskolába. A tandíj az egész iskolai évre egyösszesen és egy összegben van megállapítva, még akkor is, ha az részletekben lehet fizetni. Meg kell

fizetni az egész tandíjösszeget akkor is, ha a tanuló betegség vagy egyéb ok miatt ideiglenesen nem járt iskolába, de kell fizetni akkor is, ha az iskola ideiglenesen tüzelőanyaghiány, járványos betegség vagy egyéb ok miatt nem működik. A tandíj fizetése alól a szülő, vagy a tanuló gondviselője csak abban az esetben mentesül, ha az iskola az egész iskolai év alatt nem működik. Más elbírálás alá esnek a rendkívüli tárgyak tanításáért fizetett különdíjak. Ezeket a díjakat csak arra a hónapra kell fizetni, amelyben a különszolgáltatást a tanuló igénybe vette.

Hogyan sebesült meg Czilli Tibor székelyhidi zászlós a partizán kézigránától

Székelyhid, október hó. Szép napsütéses időben érkezik vonatunk Székelyhídra. Hatalmas tömeg száll ki a kocsikból s szinte csodálkozik az ember, hogyan fért el ennyi utas a vonaton. Pedig még maradt is éppen elég a kocsikban.

Gyalog vágok neki az útnak, de alig megyek pár lépést, megáll egy kocsi mellettem s gazdája barátságosan hívogat útitársnak. Beszélgetünk és hamarosan kitudjuk, hogy utazásom egyik célja éppen e kocsi gazdája. De még nagyobb lett az örömöm, amikor megtudtam, hogy ki hívott meg kocsijára. Amint később kitudt, a hős ifjával hozott össze az élet, akiről a Magyar Lapok június 23-i számában írtunk.

Czilli Tiborral kerültem össze, a székelyhidi római katolikus kántor fiával. Arcán forradások ékeskednek, a magyar hősség legszebb jelvényei. Minden kitüntetésnél szebb dekorum az a seb, amelyet a partizán gránátja vágott Czilli Tibor arcán.

IGY HARCOL A PARTIZÁN

Beszélgetünk s kérdezem hateri életéről. Elmond egy-két dolgot a partizánokról, csak magáról nem akar beszélni. Egyre faggatom, de alig tudom szóra bírni, ha magáról kell beszélni. A partizánokról szívesen beszél, engedem, hogy beszéljen, gondolván, hogy ebben az elbeszélésben önmagáról is mond valamit.

A partizánok harcmodoráról kérdezem ki Czilli Tibort.

— Nagyon óvatosnak kell lenni a partizánok által ellepelt vidéken. — mondja. — mert az ember nem tudja, mikor és milyen körülmények között találkozik velük össze. Megtörténik, hogy nem csak polgári ruhában jelentkeznek, hanem német, szlovák, román vagy magyar katonák ruhában, amelyeket a holtakról húznak le.

— Állandó járőrzélgelátot tartunk. Figyeljük az utakat és azokat a helyeket, ahol gyanítjuk, hogy partizánok fészke van. Nagyobb központokban, erdőkben, nehezen járható mocsaras helyeken tanyáznak a partizánok, csapatokba összeverődve. Ezekből a központokból indulnak azután portyára.

— A lakosság hogyan viselkedik velük szemben? Pártolja őket?

— Nyiltan nem meri pártolni — hangzik a felelet. — de vannak helyek, ahol összejárnak a partizánokkal és rejtegetik őket. Azonban a magyar őrcsén van s hamarosan nyomára akad az összeesküvőknek. Ebben segítségére van a katonai hatóságoknak a bíró, akit a német vagy a magyar katonai hatóságok szemelnek ki és állítanak a lakosság elére. A bíró felelős a helység partizánmentességéért. Ő tartja azt is számon, hogy beszolgáltatja-e a lakosság az előírt terményt.

— Mit kell beszolgáltatnia a mezezlés alatt levő lakosságnak?

— Ez nagyon változó. Leginkább tejet, vaját, tojást, mézet. Függsz a vidéktől és a lakosság helyzetétől. A német hatóságok sokkal kevesebb beszolgáltatásra kötelezik a lakosságot, mint annak idején az oroszok. Ez nagy bizonyíték a német és magyar emberi gondolkodás mellett.

Mintán így beszélgetünk a beszélgetésbe, óvatosan megkérdezem Czilli

Tibor zászlóst, miképpen is történt a sebesülése? Mert azt külsőleg is lehet látni, hogy nem volt egyszerű dolog. Nemcsak miatta kérdezem, hanem azért is, hogy a partizánharcokról fogalmat alkothassak. Az élményszerű, átélt elbeszélés a legjobb ismertetés.

...KÉZIGRÁNÁTÉRT NYULTAM S TÖBBRE NEM EMLÉKSEM...

Észrevettem, hogy az egyik faluban német katonai felszerelések vannak elszórva, az egyik ház csoport mellett. Ez szegyet ütött a fejembe. Gondoltam, hogy itt harcok lehetnek s mindjárt partizánokra gondoltam. Állandóan figyeltem ezt a ház csoportot. Láttam, hogy férfiak mentek be. Kiszámozogtatták a házat, de az egyik őrt meglátták. Erre tüzelni kezdtek a házból. Mi sem voltunk restek, neki láttunk a munkának. Tüzelünk és dobáltuk a gránátokat. Egyszerre csak elhaltak a harc. Az egyik partizán a ház ajtajánál rogyott össze holtan. Embereim óvatosan közeledtek a házhoz, én pedig a másik oldalon kúsztam feléje. Éppen gránát után nyúltam... s többre nem emlékeztem. Embereim mesélték később, hogy

amint a gránátért nyultam, abban a pillanatban a házból is dobtak gránátot.

— Hála Isten, sikeresen megszabadult és életben maradt. — mondjuk a derék hősnék.

— Igen, a jó Isten hazaségített. — mondja. — pedig nagyon komoly volt a sebesülés. Az orvosok is kevés reménytel voltak. De azért a nyoma megmarad, nemcsak az arcon. A szilánkokat még nem sikerült eltávolítani az egyik szememből, sőt a koponyában is vannak még szilánkok.

Mikor észreveszi a hős zászlós, hogy jegyegetni próbálók, azonnal tiltakozik ellene.

— Ne írjon rólam semmit, nem akarok az újságba kerülni. A multkor is nagyon haragudtam, hogy kiszerveztettek az újságban. Nem is tudom, ki írhatta meg a frontrol az újságnak, hogy mi történt velem. A katonának nem ez fontos, hogy írjanak róla, a katona a tett embere. Meg is tiltja, hogy egy szót is feljegyezzenek abból, amit elmondott. Engedek szavának, de azt elfelejtette Tibor barátunk, hogy az újságíróknak emlékezete is van és épp ezért megbocsájt, hogy beszélgetésünket elmeséltük az újságban is. (V. J.)

Igy gondoskodik Németország hadifogoly és internált fiairól

A német Vöröskereszt nemcsak összegyűjti, hanem el is juttatja a kért dolgokat

(STUD.) A német Vöröskereszt természetesen gondoskodik mindazokról a honfitársakról, akik mint hadifoglyok vagy internált polgári személyek különböző országokban és világrészekben hazájuktól messzire elszakadtak. A cél az, hogy minden drótsövénny mögött élő német férfi, nő és gyermek a messze idegenben is állandóan érezze a közös haza szeretet gondoskodását. Mindezt ott kezdődik, hogy a hadifoglyok és internáltak soha se szenvedjenek hiányt az apró, mindennapi szükségleteik közül.

A német Vöröskeresztnek a német hadifoglyokkal és internáltakkal kapcsolatos tevékenysége felöleli az anyagi és lelki gondozást. 1940 óta havonta bizonyos mennyiségű cigarettát, cukrot, kekszet, mosó-, mosdó-, és borotvaszappant, borotvakellékeket, fogkefét, fogpasztát, varrószközöket, a betegek részére gyógyszereket, tápszereket és különleges készítményeket juttatnak el a távoli idegenben lévő foglytáborokba a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága útján. Elcinte egységosomagokat küldtek a foglyoknak, ma az egyes táborok létszáma alapján összeállított mennyiségben juttatják el az adományokat s azokat a helyszínen a szükséglet szerint osztják szét. A szétosztást a vöröskereszt megbízottak végzik, ugyan ők jelentik be az egyes táborok létszámát is.

LEGFONTOSABB A CIGARETTA

Tapasztalat szerint a foglyok és internáltak legjobban a dohányárúknak örülnek. Az ellenséges államok a kémkedés veszélye miatt kizárólag a Német Vöröskereszt által beszerzett és ellenőrzött dohányárú küldését engedélyezik, a hozzátartozók ilyasmint saját bevásárlás útján nem küldhetnek.

Ezek az cikkeken felül a foglyok és internáltak kérésére a német Vöröskereszt sok torna- és sporteszközt, társasjátékokat, zeneszerszámot, kottát és gramfont küld a foglytáborokba. Nagyon sok távoli foglytáborban működnek ma német zenekarok a nekik a Vöröskereszt által adományozott és eljuttatott hangszerekkel és kottákkal.

...EGY KIS VIRÁGMAG IS ELKÉL

Előfordult, hogy egy kanadai foglytábor német lakói különleges virágmagvakat kértek új otthonuk díszítésére; a német Vöröskereszt a kérést haladéktalanul teljesítette.

Felbecsülhetetlen jelentőségű mindaz az anyagi támogatás, mivel a német Vöröskereszt elviselhetőbbé igyekszik tenni a messze idegenben, szögesdrótok közé korlátozott életet. De talán ennél is fontosabb a német hadifoglyok és internáltak lelki gondozása. A kémkedés lehetőségeinek veszélye miatt egyetlen állam sem engedheti meg, hogy a foglytáborokba a hadifoglyok hozzátartozóinak könyv, hírlap, stb. adományai — bár a Vöröskereszt útján bejuszanak. A megállapodások értelmében kizárólag azok a szellemi termékek kerülhetnek a hadifoglyok és internáltak kezébe, amelyeket a német Vöröskereszt közvetlenül vállalja a felelősséget.

A cél mindig az, hogy a hadifogly lehetőleg olyan könyvet kapjon, melyet szívesen olvas és amely megfelel értelmi fokának és érdeklődésének. A hozzátartozó által megjelölt könyvet a Vöröskereszt szerzi be a kereskedésekből, a könyvet alaposan átvizsgálja, nincsen titkos üzenet benne s továbbítja a címzett hadifoglyhoz. Az ilyen egyéni könyvküldeményektől függetlenül a német Vöröskereszt nagytömegű olvasni-

„Mindent csak megértéssel“

Lapunk egyik utóbbi számában cikket írtunk „Mindent csak megértéssel“ címen egy villamoson lejátszódott jelenettel kapcsolatban. Cikkünk egyedüli célja az volt, hogy megértessük mindenkivel: szép szóval többet érünk el minden vonalon, még akkor is, ha néha talán jogosnak is érezzük a keményebb fellépést.

Noha a cikk nem nevezte meg az eset egyik szereplőjét sem, megjelent szerkesztőségünkben a peronbeli ismeretlen úr és annak közlésére kért bennünket, hogy — nevével továbbra is titokban tartva — írjuk meg: ő nem csupán szöfoszlányokat kapott el a villamoson lévő asszonyok beszélgetéséből, hanem azt elejétől végig hallotta, s közbelépni kötelessége volt. Egyébként nem kívánta ő sem az asszonyok megbüntetését, csupán leigazoltatását és figyelmeztetését, hogy máskor ilyesmitől tartózkodjanak.

Cikkünk címében foglalt jelmondatunk alapján kétséggel helyt adunk ennek a megállapításnak, annál is inkább, mert hiszen, — mint a szereplők névtelenül említése is mutatja, — senkit sem szándékoztunk bántani. — hangzattalva azonban a jövőre nézve is mindenki felé és minden vonatkozásban, éppen az úgynevezett belső front anynyira szükséges épentartása érdekében: mindent csak megértéssel.

valót, egész könyvtárakat is juttat a távoli hadifoglytáborok lakóihoz.

Sok hadifogly és internált igyekszik felbeszakaradt tanulmányait folytatni, új tanulmányokat végezni, egyes iskolai osztályok tananyagát elvégezni, szak-képzettségét fejleszteni stb. Ezeket a különleges kívánalmakat a német Vöröskereszt minden esetben kielégíteni, a kívánt szakmunkákat — szükség esetén szakközegzek véleménye alapján — beszerzi és az igénylő honfitárs részére eljuttatja. Sok százezerre rug azoknak a szépirodalmi, ismeretterjesztő és tudományos szakkönyveknek, szlapoloknak, folyóiratoknak száma, melyet a német Vöröskereszt a hadifoglyokhoz rendszeresen küld.

Az egyes táborokba juttatott szellemi termékekről a német Vöröskereszt pontos központi nyilvántartást vezet, ennek alapján történik a foglytáborok könyvtárainak folyamatos kiegészítése és a könyvvállalásny felfrissítése.

Az anyagi és szellemi gondozás központja egyformán a német Vöröskereszt Poasdm-Babelsbergi telepén működik. Minden egyes küldemény innen indul a távoli foglytáborokba. A hatalmas munka lebonyolításának megkönnyítése céljából a német Vöröskereszt elnöki hivatalában számos postatisztviselő is dolgozik. A kémkedés megakadályozását szolgáló államközi megállapodás értelmében a küldemények közelébe nem juthatnak más személyek, mint kizárólag a német Vöröskereszt esküt tett tagjai.

A küldeményeknek Németországból az ellenséges államokba való továbbításáról a megszabott keretek között a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága gondoskodik.

Csodálatraméltó türelemmel és fegyelemmel viseli a magyarság a háborús nehézségeket

Kállay miniszterelnök és Keresztes-Fischer Ferenc beszéde az ország rendjének megőrzéséről

A Budapesti Értseítő jelenti: A Magyar Élet Pártja csütörtök délutáni pártértekezletén igen nagy számban vettek részt a párt képviselői és felsőházi tagjai és a kormány tagjai is csaknem teljes számban megjelentek.

A pártértekezleten Kállay Miklós miniszterelnök is felszólalt. Köszönetet mondott a pártnak támogatásért, amelyben a kormányt működésében eddig részesítette és kérte a párt tagjait, hogy ezt a támogatást a kormány által képviselt országos érdekek iránt a jövőben is a legmegszelvényesebben gyakorolják. Nehéz időkben — folytatta a miniszterelnök — felelősségteljes, súlyos szerepe van a törvényhozásnak. Tudjuk ezt a 25 év előtti elrettentő példából, amikor a törvényhozás, annak többségi pártja, de a többi pártok is nem állották meg helyüket az ország nehézségeiben. Már pedig ha nehéz időkben helyt kell állni, úgy elsősorban azoknak kell, akiket az ország bizalma megítélt és kiemelt azzal, hogy rájuk bízta az ország sorsának intézését. Meggyőződése, hogy a MEF, amely ma a törvényhozásban talán soha nem látott többséget, erőt képvisel, minden körülmények között helytáll és teljesíti az ország érdekében kötelességét. Meggyőződése, hogy az országgyűlés minden tagja átérzi felelősségét és megkötözi a felelősségteljes többségi munka tevékenységét. Kérte a pártot, hogy őrizze meg hitét és bizalmát, mert egységes felfogásával és fegyelmével kell helytállania a most meginduló politikai kampányban. A párt tagjai ne csak a rendíthetetlen magyar hitbe, hanem a mindennapi életben is járjanak elől példájával. Megingatná a nemzet bizalmát, ha az országgyűlésen üres padokat látna. Mindenkinél fokozott helytállással kell kivennie a munkából a részét. Természetes tehát, hogy a mai nehéz időkben, nemcsak miniszterelnöki, de pártvezéri minőségében is fokozott figyelemmel kívánja kísérni képviselőtársainak tevékenységét. Nem a kormányának, hanem az országnak és a magyar parlamentarizmusnak van elsősorban szüksége arra, hogy lássa, hogy kiválasztottjai teljesítik feladataikat.

A miniszterelnök ezután az ország hangulatáról emlékezett meg. Örömmel állapította meg, hogy az országban nyugalom van. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a mai időkben nem merülnek fel panaszok, népiünk azonban ezeket a panaszokat csodálatra méltó türelemmel és fegyelemmel viseli el. Hangsúlyozta, hogy a kormány fokozott mértékben örökdi az ország rendje és nyugalma felett és felelősen minden jelenségre, amely ezt zavarná és a rend és a nyugalom megőrzésére megtesz minden intézkedést, amelynek ismertetésére vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter kérte fel.

A belügyminiszter hangoztatta, hogy az ország a háború kezdete óta azt az álláspontot foglalja el, amely parlamentáris állami berendezkedésünkhöz folyik és ennek megfelelően szabad mozgási lehetőségét biztosít

minden politikai pártnak azok között a keretek között, amelyet az ország nyugalma, rendje és vitális érdekei szabnak meg. A kormány a mai időkben fokozott kötelessége ügyelni arra, hogy a fent említett érdekeket semmi se veszélyeztesse és a rendet semmi se zavarja. Ennek megfelelően tehát fokozott mértékben kötelesség az ellenőrzés gyakorlása a pártszervezkedés, a gyűlékezési jog gyakorlása felett. Ismertetie azokat a rendeleti intézkedéseket, amelyeket a fokozott ellenőrzés érdekében megtesznek, majd felszólalás végén röviden megemlékezett az ugynevezett „békepárt” csoportjáról, amely kétségtelenül nyugtalanságot keltett. Rámutatott, hogy a békepárt elnevezés mögött kommunista szervezkedés húzódott meg, ezt azonban a hatóságok idejében leleplezték, vezetőit letar-

tóztatták és ártalmatlanná tették, mind a miniszterelnök, mind a belügyminiszter szavait általános helyesléssel és tapsal fogadták.

Vitéz Lukács Béla, a párt elnöke köszönetet mondott a miniszterelnök és a belügyminiszter felszólalásáért, hangoztatva, hogy a párt minden egyes tagja a jövőben is helyt fog állni minden tekintetben.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter bejelentette, hogy a képviselőház pénteki ülésén beterjeszti a jövő évi állami költségvetést és exponéja során foglalkozni kíván mindazokkal a pénzügyi és gazdasági kérdésekkel, amelyek az egész országot közvetlenül érintik. Ezután több interpellációt mondtak el.

Feloldotta a polgármester a városba érkező szén egy részét a korlátozás alól

Ertesítem a város közönségét, hogy a tüzelésre beérkező szénmennyiséget a korlátozás alól részben feloldottam. Mindenki részére a havonta beszerezhető és felvásárolható tüzofamennyiségen felül a következő szénmennyiséget szerezhető be: faellenőrzési lapba való bejegyzés mellett: 1-2 szobás lakások 50-50 kg-ot, 3 szobás felül 100-100 kg-ot további intézkedésig. Azok, akik ezeket óhajtának beszerezni lakások fűtésére és főzési célra egyszeres lignitet a megállapított tüzofamennyiség kétszeresében szerezhetnek be a tüzifaellenőrzési lapba való bejegyzés mellett. Jelenleg nagyobb mennyiségű szén Ludwigh Gyula fa- és szénkereskedő közraktárában (Mussolini-tér) levő telepén, Sebő Zoltán és György Vilmos Ghillányi-u. 26. sz. a. levő telepén, a Bihar Fátalepén (Ányos Pál-u.), Zathureczki József szénkereskedőnél (Csepelutak-u. 5. sz. a.) és vitéz Benicz Torna-u. 1. sz. alatti telepén kapható. Nagyvárad, 1943. október 21-én. Gr Gyapay s. k. h. polgármester.

Uzen az otthon!

Több hazai postát kérnek a fronton harcoló bajtársak

Postánk első soraiban ma Radnai Tamás honvéd (Tp. K. 722) üdvözlét közöljük: Szüleimnek és testvéreimnek sok-sok szeretetteljes üdvözlét küldök messze Oroszországból.

Fernbach Mihály honvéd (F. 587) üzeni Nagyváradra, Cséplő P. utca 4. alá: Uzenem kedves kis feleségemnek és drága szüleimnek (Gillányi-u. 27), hogy 10 napi fáradságos utazás után visszaérkeztem Oroszországba. Jól vagyok, egészséges vagyok, amelyhez hasonlólt kívánok. Sok szeretettel gondolok mindnyájukra és sürűbb postájukat várom. A kis Mitűkának és Sanyikának sok csókot küldök. Nagyvárad 1-es postai ismerőseim üdvözlöm.

Kopil Sándor és Kopil Imre testvérek (B. 273.) nagyon sokszor csókolják feleségüket, gyermekeiket, édesanyjukat, testvérüket. Az ismerősöket üdvözlök.

Hermann Zoltán őrmesternek üzenjük F. 625-re: Rajzos lapját megkaptuk. Igaza van!

Sorbán József szakaszvezető (K. 605) üzeni Bihardiószegre szüleinek, hogy jól van és egészséges. Kézscók-jait küldi. Barátjával, Dóczi Ferencel együtt üdvözlök a diószegi lányokat. Sok levelet várnak. Üdvözlök a váradi lányokat is, tőlük is levelet várnak.

Parvady Tibor honv. (K. 743) üzen testvéreinek és rokonainak, nagyváradi ismerőseinek, valamint a Kolping legényegylet vezetőségének és tagjainak, hogy jól van és egészséges. A Magyar Lapokat rendszeresen kapja Terustól. — Krucz Jánosnak átadtuk üdvözlét. (Szerk.)

Nacsády Bertalan honvéd (K. 722) üzeni szerkesztőségünkbe:

Hálámát fejezem ki az Önök lapja iránt. Annak idején sokat aggódtunk a lap elmaradásáért, amely ma itt messze is mindnyájunk szeretett újságja. — Uzeni az itthoniaknak, hogy jól van. Postaszáma megváltozott.

B. Nagy László honvéd üzeni a Tu-

K. 722-ről szüleinek, hogy nincs semmi baja. Kéri a hazaiakat, hogy többet irjanak, mert már négy hete nem kapott lapot.

Fek József honvéd (Z. 683) üzeni Ersemjénre:

Uzenem feleségemnek, kistiamnak, anyósomnak, rokonaimnak és ismerőseimnek, hogy jól vagyok, nagyon sokat gondolok mindnyájukra, kérem irjanak sürűbben.

Sándor Béla honvéd (Z. 720) üzen szüleinek, ilnek és az összes váradi ismerősöknek, egészséges, ne aggódjanak rövidesen viszontlátják egymást.

Ilyés Géza honvéd levelét K. 919-ről megkaptuk s örömmel olvastuk. Uze-

netét alább közöljük:

Uzenem drága szüleimnek Siterbe, hogy jól vagyok, semmi bajom sincs. Imádkozzanak sokat értünk. Ne aggodjanak, a rólam teljesített rossz hírek alaptalanok, teljes egészségnek örvendek.

Mányi László honvéd (F. 458) üzeni Székelyhidra:

Kedves szüleim, rokonaim és testvéreim, jól vagyok, nincs semmi bajom. Irjanak gyakrabban.

Mányi bajtársunk szép köszönetlevelét örömmel olvastuk és mi is köszönjük szeretetét, amelyet irántunk tanusít. A vers igen kedves, sajnos az újabb korlátozások miatt nincs helyünk közölni. (Szerk.)

Nemzetvédelmi tájékoztató az Erdélyi Párt réti körzetének választmányi értekezletén

Szokatlanul nagy érdeklődés előzte meg az Erdélyi Párt réti körzetének tegnapi este tartott választmányi értekezletét. Az Európa-étterem külön helyiségében már 7 órakor teljes számmal együtt voltak a választmány összes tagjai, hogy meghallgassák dr. Szabó Lajos körzeti elnök szokásos havi jelentését a kül- és belpolitikai Kecsés Balázs ismertette az Erdélyi Párt réti körzetéből a közellátásügyi minisztériumhoz felterjesztett memorandumra adott választ a földdel nem rendelkező sertést tartó gazdák tengeri, illetve árpa beszerzésére vonatkozó miniszteri leiratot.

Dr Erdélyi Gábor körzeti ügyész a vadházasságban élő többgyermekes családok törvényesítésére, illetve ezek házasságkötésére vonatkozóan tett javaslatot. Nyeste István titkár a hadtestparancsnokság köszönő levelét ismerteti, amelyben a parancsnokság köszönetet mond azért, hogy

a körzet kulturszakosztálya immár negyedében nyújtott szórakoztatást a honvédkórházban ápolat sebesülteknek.

Biró László kulturszakosztályi elnök a november 15-én tartandó „Kuruc-est” ünnepségének műsorszámait terjesztette a választmány elé. — Lovassy Menszár Jenőné szegényügyben teszi meg jelentését, több bevizsgálás eredményét ismerteti, melyeket a választmány pártfogólag terjeszt dr. Dalló Gyula kulturatanácsnok jóindulatú elbírálása elé.

Soós Lajos városi főtitkár ismerteti azokat az eredményeket, amelyeket a faellátás, illetőleg a faügy technikai lebonyolítása ügyében a polgármesternél a legutóbbi alkalommal elértek.

Ezután Soós Lajos az Erdélyi Fiatalok Körének megalakulására hívta fel a figyelmet.

SZINHÁZ

Ártatlan vagyok

Vigjátékbeutató a Színházban

Vaszary János dolgozta át magyarra ezt a vigjátékot, ami látatlanban is annyit jelent, hogy van benne egy határozó, mozgalmassági szerep s egy se reg erőszakolt ötletecske, amelyekkel a magyar író az idegen szerző által kiagyalt helyzetkomikumokat az eredeti szövegén túl, egészen az izléstelenség rétegéig aknázza, ahonnan már rég nem a szellemesség nemes és neutelel ércei kerülnek elő. Az „Ártatlan vagyok”-ban az író, helyesebben az átdolgozó, a kelletnél mélyebben turkál a részletekben s ezzel vontatottá teszi, sőt olykor majdnem megakasztja a játék menetét.

Pedig a bonyodalom sok izgalmas és mulatságos helyzetet teremt a darabban, amelyek szükségtelenül tennék a neveltetés túlhajszolását. A szigorú nagynéni — Antal Erzsébet — felügyelete alatt álló fiatal hölgy — Czéh Gitta — titokban házasságra lép s éjnek idején rendszeresen becsémpézi szállodai szobájába férjét, Lendvai Lajost, ami csak úgy lehetséges, hogy altatóval mély álmot borít a nagynéni árgus-szemére. De egyszer rajtavesztenek, az erkölcsös vénleány felébred, a férjnek pizsamában, meztelán, kerekét kell oldania s a szomszéd szobában talál menedéket, ahol egy magányos nő, Jurik Julcsi lakik. Ebből nagy veszedelem származik, mert a harmadik szobában egy ifjú tanúzik, aki szerelmes a hölgybe s féltékenységekben az erkölcstelen kaland vádját emeli ellene. Még jobban bonyolódik a helyzet a második felvonásban, amikor a méltatlanul gyanúsított leány józan és higgadt véglegénye, Ross József megjelenik. Nagy kimagyarazkodások következnek, amelyek minél igazabb érvekkel bizonyítják a hölgy ártatlanságát, annál mélyebbre taszítják őt a vétkesség látszatába. Ezek a darab legkedvesebb, leüditőbb fordulatai. Itt jelentkezik valami alap gondolatfele is, amit azonban durva kiszólások harsognak túl: derűre-borúra, marházzák egymást a szereplők s ez nem mindig mulattat. A harmadik felvonásban, a helyzet tisztázódásánál főként a valóban szellemes mondások teljes hiánya miatt sokat lankad a komikum lendülete, de azért a szívszűz hatásvadászat mégis gyakran célba talál: *sűrűn jelentkezik kitérő derűtlenség a nézőtérben, ha nem is mindig a magasabb igényűek sorában.*

„Csak felnőtteknek” buzdítással hangozta be a színházi iroda a darabot s az előadás igyekezett ebből a szempontból még „vonzóbbá” tenni azt. Jurik Julcsi természetesen, könnyed játéka kiválóan érvényesült, bár helyenként úgy tetszett, mintha az egész ügy nem érdekelt volna eléggé. A vigjáték több helyen elevenéget kíván, még a nyugalom érzékeltetésénél is. A második felvonásban néhány túlzással kilépett az eredetileg jól megformált alakból, pedig ez az egyenlenség az ő ábrázoló művészetének nem sajátja. A túlzásoktól nem riadt vissza Antal Erzsébet sem; Lendvai Lajos, akinek beszédhibája ebben a szerepében érezhetőbb volt, mint előbbi alakításában, mégkevésbé. De mindketten erős érzéket mutattak a komikum iránt s a közönség hálásan fogadta mókaikat. Bakay Lajos, bár nem tekinthető kimondottan vigjátéki színésznek, nagy igyekezettel birkózott meg feladatával. A legjobb figurát azonban Ross József nyújtotta. Pompásan jellemző, mélyhumorú alakí-

tása messze kiemelkedett a többiek teljesítményeiből. Czéh Gitta még egészen kezdő színésznő s nem tett különösebb tehetségről tanúságot. Alapvető hibája volt alakításának, hogy a legtöbbször kétségbeesítő mozzanatok

sem tudta komolyan venni, pedig a vigjátéki helyzetkomikumot éppen ez az ellentét élezi ki. Párszavas szobalány szerepében nagyon kedves volt a csinos Timkó Edit, aki azt hisszük, nagyobb feladatok megoldására is alkalmas lesz.

A rendezést Putnik Bálint kitűnően végezte s a kisebb illuziórontó zavarok, mint például az, hogy a kulccsal bezárt ajtók minduntalan kinyíltak, inkább a kellékes vagy az ügyelő rovására irandók.

A közönségnek általánosságban tetszett a darab. (*)

A színházi iroda közleménye:

„Ártatlan vagyok” minden este háromnegyed 7 órakor

3 óras kacagás lesz pénteken és szombaton este ismét a nagysikerű *Ártatlan vagyok* előadásán, mely a tegnapi bemutató előadásán oly hatalmas és osztatlan sikert aratott. Főszereplők: Jurik Julcsi, Antal Erzsébet, Czéh Gitta, Bakay Lajos, Lendvai Lajos és Ross József. Pénteken este A-bérlet, szombaton este bérletszűnet. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Latyi-Matyi (A furfangos cukrászinas) kacagató gyermek mesepolett előadását szombaton délután negyed 4 órai kezdettel megismétli a színtársulat a több oldalról érkezett kívánságnak megfelelően, így a színlapon hirdetett Mária főhadnagy előadása elmarad. Sok-sok ének és tánc! Rengeteg kacagás! Szabó Ernő bácsi, a furfangos cukrászinas minden jó gyermeknek cukorkát ad a nézőtérben.

Olesó helyárad. Jegyek elővételeiben még válthatók.

Vasárnap délután negyed 4 órakor és este háromnegyed 7 órakor az idény legnagyobb sikeri operett-új-donsága, a Tábornokné kerül színpadra rendezés helyáradal a bemutató előadás pompás szereposztásában.

Az első népművelési előadás keretében hétfőn este kivételesen fél 7 órai kezdettel: *Az ember tragédiája*, Madách Imre örökbeesű remekműve kerül színpadra. Jegyek *filléres helyáradal* a színházi pénztárnál válthatók! Lucifer: Horváth Jenő.

HETI MŰSOR:

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: *Ártatlan vagyok!* (A-bérlet 4.). Szombaton délután egynegyed 4 órakor: *Latyi-Matyi*.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: *Ártatlan vagyok!*

Vasárnap délután és este: *Tábornokné*.

Hétfőn este fél 7 órakor: *Az ember tragédiája*.

A Turáni Vadászok seregszemléje Szabadkán

A *Turáni Vadászok* nemzetvédelmi szervezete az újvidéki és zombori impozáns seregszemléje után tovább folytatta cserépróbatáit és most *Szabadkán* vonultatta fel egységeit az ottani szervezet zászlószentelési ünnepségére.

Az ünnepségre az országos központ részéről vitéz dr. barátai Huszár Aladár m. kir. titkos tanácsos, országos társelnök, vitéz Kiss János ny. altábornagy, az országos szervezőbizottság elnöke, vitéz Zalay Károly ny. vezérőrnagy, az országos lövész-szakosztály, vitéz Boér Tihor gyárigazgató, a gazdasági osztály, dr. Kézdy-Vásárhelyi Béla miniszteri titkár, a propaganda osztály és Bartha János országos főtitkár, a szervezési osztály vezetője érkeztek le Szabadkára, akiket egy 50 tagú fokosos, egyenruhás egység kísért le utjukra. Az országos központ kiküldöttjeit a szabadkai pályaudvaron az ottani szervezet 200 főnyi egyenruhás és karszalagos díszszázada fogadott, majd ünnepélyes zászlócsere után zenével vonultak fel a csapatok a Népkörben helyiségében.

A következő nap reggelén zenés ébresztővel vonult a szabadkai szervezet több száz főnyi csoportja, majd az állományon fogadták a délvidek minden pontjáról érkező csoportokat. D. e. 9 órakor az utolsó csoportok is beérkeztek, majd végeláthatatlan sorokban indultak el a városháza előtti főtérre, ahol tábori mise keretében szentelték fel a szabadkai szer-

vezet zászlaját. A zászlószentelés kapcsán Mészáros Armand róm. kat. lelkes, a zombori szervezet alelnöke lelkes, izzó hazaszeretettől áthatott beszédet mondott, kiemelve a zászló óriási jelentőségét, a turáni zászló küldetését: *mely szerint új, lelkes nemzedéket kell nevelni a hazának, akik ne csak halni tudjanak a hazáért, hanem hősiességgel élni is.* Ezután Sobonya László a szabadkai szervezet elnöke beszélt, majd Huszár Aladár társelnök mondotta el tüzes beszédét, kiemelve azt, hogy a *Turáni Vadászok tántoríthatatlan hűséggel viseljenek a Kormányzó Úr magas személye, hűséggel fajtájuk és nemzetük iránt. Mindenkinek tudnia kell, hogy az Istentől kívül csak magunkban bízhatunk, éppen ezért szeretetben és megértésben össze kell fogjunk.*

Az ünnepi beszédek után a csapatok elvonulása következett a vezetőség előtt.

A felvonulás után egytől étel mellett találkozott a Népkörben Bácska magyar vadászai, ahol vitéz Kiss János ny. altábornagy a Kormányzó Úr Ófőméltóságára ültette poharát, a bajtársakat pedig a város polgármestere, dr. Székely Jenő üdvözölte. A Turáni Vadászokhoz felhívást intézett, hogy kövessék őseink nagy példáját és készüljenek egységesen a magyar jövőre.

A polgármester szavait vitéz Huszár Aladár köszönte meg meleg

Mindenféle ipari és házi
Varrógépet
egy évi felelősséggel javít
JAKAB műszerész
Kossuth u. 5 Telefon 23-30
Kerékpáralkatrészek, varrógép-
tűk raktáron
ZIPPZAR-JAVITAS

szavakkal, majd megköszönte a vidéki csapatoknak, hogy anyagi áldozatot és fáradságot nem kímélve, a legtovábbi helységről is eljöttek, hogy hitet tegyenek a magyar nemzeti ügy eszméje mellett.

Engedélyhez kötötték a must besűritését

A 4790—1943. M. E. számú rendelet alapján értesíttem a város közönségét, hogy az 1943. évi termései mustból besűritett mustot csak a földművelésügyi miniszter engedélyével szabad előállítani. A termelők saját termései mustjukat saját üzemekben saját termései mustjaik és horáik feljavítására engedély nélkül is besűritethetik.

Az engedély iránti kérelmet az illetékes szőlészeti és borászati kerületi felügyelő útján kell előterjeszteni. A kérelemben pontosan fel kell tüntetni az engedélyt kérő nevét és lakóhelyét, a besűrités helyét, az üzembe helyezett üstök számát, ürtartalmát és termelőképességét, a besűriteni kívánt must mennyiségét, továbbá az előállítani kívánt besűritett must mennyiségét és cukorfokát.

A jelen rendelet ellen vétőkre az 1928. X. t. c. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Nagyvárad, 1943. október hó 21-én.

Dr. Gyapay s. k.
h. polgármester.

Országos birkozóversenyt rendez a Levente Egyesület

Sporteseményekben gazdag műsora lesz Nagyváradnak vasárnap, mivel a meginduló birkozó élet beköszöntőjéül, a Levente Egyesület rendezésében kerül lebonyolításra a Munkás Otthon nagytermében másodosztályú országos birkozó verseny, mely előreláthatólag és a jelek szerint, igen szép küzdelmeket fog hozni, éppen ezért birkozóink igen nagy igyekezettel készülnek a versenyen való részvételre, hogy ezzel is bizonyítsák városunk birkozó sportjának további fejlődését.

A Levente Egyesület vezetősége elhatározta, hogy ezen nagyszabású versenynek propaganda jellegűt adjon, olesó helyáradat állapított meg, hogy minden sportkedvelőnek alkalma legyen a versenyek nivós küzdelmeit végignézni.

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 180 P kapható

a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 3 SZÁM.
Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
3 óra 12.40 P.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Készíteteket nem adunk vissza.

VATIKANVÁROSBAN UGYANOLYAN ELÉNK DIPLOMACIAI TEVÉKENY- SÉG FOLYIK, MINT EDDIG

Zürichből jelentik: (MTI) Rómanak német csapatok által történt megszállása következtében a Vatikánváros helyzetéről a Tat tudósítója ezt írja: A német őrőség a Szent Péter tér bejáratánál levő kettős őrszemből áll, melynek az a feladata, hogy gyanús személyek belépését akadályozza meg a Vatikánban. Ez a feladatot régebben az olasz rendőrség látta el. A vatikáni hatóságok beleegyeztek abba, hogy az olasz őröset itt németek váltsák fel. A Vatikánváros rádió- és táviróforgalma a világ minden országával szabályszerűen működik. A bíboros államtitkár rendszeres összeköttetésben van valamennyi pápai követséggel és a Vatikán területén olyan országok diplomatái is laknak, melyekkel Németország hadban áll. A pápa nem hagyta el a Vatikánt. Azt lehet mondani, hogy a Vatikánvárosban ugyanolyan élénk tevékenység zajlik, mint eddig. A legnagyobb tartózkodással viseltetnek azzal a hírrel szemben, mely szerint a Pápa felszólította a hadviselő feleket, hogy ismerjék el Rómát szent városnak. Ennek ellenére nem tartják lehetetlennek, hogy ilyen értelemben megegyezésre lehetne jutni. Rómanak a háborús felek részéről való tiszteletben tartása érdekében tárgyalás folyik.

Hétlőn kezdődnek a Protestáns Napok. A MOT jelenti: Október 25-én kezdődnek a Protestáns Napok. Az Országos Bethlen Gábor Szövetség, mint a magyar protestáns társadalom összefogó szervezete ez évben is megszervezi a Protestáns Napokat. Az 5-ik Protestáns Napok iránt országsszerte nagy az érdeklődés. Tömegesen jelentkeznek az ország különböző részén lakó szülők, ami azt mutatja, hogy hatalmas eregyszemle lesz az idén.

A szolnoki művésztelep köszönetnyilvánítása a nagyváradi újságíró karnak. A Nagyváradi Újságírók Egyesületének elnöksége a következő levelet kapta Chiovini Ferenc festőművésztől: „A szolnoki művésztelep nagyváradi kiállítását követően a telep művészei nevében hálásan köszönöm az újságíró kar határozott támogatását, amellyel a kiállítás sikerét előmozdította.”

ÁTNYUJTOTTA MEGBIZÓLEVÉLET AZ ÚJ TÖRÖK KÖVET. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó úr Ófőméltósága csütörtökön ünnepélyes bemutatkozó kihallgatáson fogadta Sefket Fuat Kececi török rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, aki ez alkalommal megbízólevelét nyújtotta át. Az ünnepélyes fogadtatás szertartásánál közreműködött Ambrózy Gyula, a kabinetiroda főnöke és Ghicy Jenő m. kir. külügyminiszter.

Templomszentelés Ujirázon és Körös-szigeten.

A nagyváradi latin szertartású káptalan, Korösziget felajánlotta az államnak telepítés céljaira. Ez meg is valósult, 50 telejes család nyert új otthont a káptalan birtokán. Az új telepek kiköszegben most épült fel az iskolakápolna, amelyet október 31-én, Krisztus Király ünnepén szentelt fel dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök. Délután 4 órakor pedig Ujirázon a községet felajánlják Jézus Szentséges Szívének. Ez alkalommal szentbeszédet mond dr. Hanzély Lajos püspöki titkár. Öt órakor AC nagygyűlés. November 1-én pedig Ujirázon szentelt fel dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök a restaurált templomot.

Elkészítették a város Madách Imréné síremlékét. Nagyvárad, október 22. Ismeretes, hogy a város rendbe akarja hoztatni Madách Imrénének az olasz temetőben levő, elhanyagolt sírját. Ezzel kapcsolatban a városi főmérnöki hivatal felhívást intézett több szobrászművészhez, hogy nyújtsanak be tervet és ajánlatot a nagy költő felesége síremlékének elkészítésére.

Nagyvárad és Vidéke Ipartestülvé szobafestő és mázó szakosztálya felhívja azon tagjai figyelmét, akik a nyár elején fát jegyeztek és arra befizettek, hogy falapjukat a szakosztály irodában 3 napon belül okvetlenül adják le, mert ellenkező esetben a fakszedő a fát nem tudja leszállítani. Elnökség.

BÁBSZÍNHÁZAS gyermekdélutánunk melyet október 24-ére terveztünk a Szociális Testvérek Otthonában, kőbejött akadály miatt elmarad, illetve november 7-én lesz meg. A KLOSZ-Csoport vezetésébe.

VOLT NAGYENYEDI DIÁKOK TESTVÉRI EGYESÜLETE ALAKULT KOLOZSVÁRON. A Magyar Országos Tudósító jelenti: A több évszázados multu nagyenyedi református kollégium egykori növendékeinek összefogására még a trianoni évek alatt Budapesten egyesület alakult. Ennek az egyesületnek tevékenysége főként az első világháború után megmaradt országra terjedt. Az erdélyi és északi részek visszatéréseivel azonban ismét nagyszámú volt nagyenyedi diák került a megnagyobbodott haza területére. A hajdani kisdiakok ma már majdnem mindenütt vezetőszerepet játszanak az ország társadalmi életében. A régi kollégium szellemének ápolására éppen ezért szükségessé látott Kolozsvárott egy, a budapestihez hasonló egyesület alakítani. A vasárnap délelőtt tartott ünnepi találkozáson Jékely Zoltán országos nevű író tartott előadást a régi nagyenyedi diákokról. Kristó György egyetemi tanár visszaemlékezései után a megjelentek kimondták a kolozsvári volt nagyenyedi diákok testvéri egyesületének megalakulását.

A Biharvármegyei és Nagyváradi Régészeti és Történelmi Egyesület október 24-én délután 6, illetőleg fél 7 órakor a Katolikus Körben tartja évi rendezés választmányi és közgyűlést, melyre úgy a tagokat, mint az érdeklődőket tisztelettel meghívja az Elnökség.

Megállapították a szappan és mosópor legmagasabb fogyasztói árát. A MEVI jelenti: A Budapesti Közlöny pénteki száma közli a közellátási miniszter rendeletét, amely szerint a szappan és az egységese mosópor legmagasabb fogyasztói ára az ország egész területén egységesen a következő: 1. Egységese mosószappan 100 gramm súlyu darabonként 38 fillér, 200 gramm súlyu darabonként 76 fillér. 2. Pipere szappan 100 gramm súlyu darabonként 84 fillér. 3. Babaszappan 80 gramm súlyu darabonként 100 fillér. 4. Korca borítvaszappan darabonként 70 gramm 70 fillér. 5. Rudborítvaszappan darabonként 60 gramm súlyu 104 fillér. 6. Egységese mosópor negyedkilós csomagolásban 54 fillér, félkilós csomagolásban 106 fillér.

A HEGYI KULTURHAZBAN vasárnap délelőtt 10 órakor római katolikus istentisztelet, szentmise lesz.

SZABADON BOCSÁTJÁK A DÁN TRSZTEKET ÉS ALTISZTEKET IS. Stockholm. (Bud. Tud.): Az internált dán katonák szabadonbocsátása után megkezdtek a dán tisztek és altisztek szabadonbocsátását, anélkül, hogy lojalitási nyilatkozatot kérnének tőlük.

Meglátogatta a kézdívásárhelyi leventéket Bély altábornagy. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Bély Alajos altábornagy székelyföldi körútja során meglátogatta a kézdívásárhelyi leventéket is. Az altábornagyot ünnepélyesen fogadták. A kézdívásárhelyi látogatás után az altábornagy folytatja a székelyföldi körútját.

Teendő anyák, akiknek különös gondot kell arra ügyelniük, hogy hálműködésük rendben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha időközönként reggel éhgyomorrra egy kis pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát!

IDÉN IS KORLÁTOZZÁK A VONATOK FÜTÉSÉT. A Magyar Országos Tűlfőnök jelenti: Az államvasutak igazgatósága a szénrel való takarékoskodás céljából a mult évihez hasonlóan ez évben is korlátozza a személyszállító vonatok fűtését oly módon, hogy a gyors és távolsági vonatknál a tét folyamán a fűtést mérsékli, a helyi vonatokat pedig egyáltalán nem fogja fűteni. Ezért ajánlatos, hogy a közönségi utazása alkalmával ennek megfelelően öltözködjék.

Megalakul Szabad India ideiglenes kormánya. Sonamból jelentik: (MTI) Bose elnöklété alatt megalakult Szabad India ideiglenes kormánya. A kormánynyilatkozat szerint a kormánynak egyetlen célja, hogy Indiában megsemmisítse az angol uralmat és 338 millió honfitársukat felszabadítsa az idegen uralom alól.

Katonai fennhatóság alá került romániai vállalatok. Bukarestből jelentik: (MTI) A román hivatalos lapban megjelent törvényrendelettel a következő iparvállalatokat helyezték katonai fennhatóság alá: Portocala (Brasó), Tordai Iparvállalatok (Torda), Tabasaria Romanea (Temesvár), valamint a román ortodox egyház bányászatait Moldovában és Bukovinában s a moldvai pirit.

Bulgária nagymennyiségű szőlőt szállít Németországba. Bukarestből jelentik: (MTI) Szófia jelentések nyomán a Bukaresti Tagblat arról számol be, hogy Bulgária ebben az évben 52.000 tonna szőlőt szállít Németországba.

Kairóba érkezett a szíriai miniszterelnök. Ankarából jelentik: (MTI) A szíriai miniszterelnök és külügyminiszter légiúton Kairóba érkezett, hogy Nahaz pasa egyiptomi miniszterelnökkel megbeszéléseket kezdjen egy arab föderáció megalapításának kérdéséről. A szíriai küldöttséget csütörtökön délután fogadta Faruk király, akinek átnyújtották Szíria államelnökének üzenetét. A szíriai küldöttség vasárnap Alexandriába érkezik, ahol megkezdődnek a tárgyalások, amelyek valószínűleg öt napig tartanak.

Dohánycsempészéssel gyanúsítottak — hamispénzt találtak nála. Pécsről jelentik: (MTI) A somogy megyei Tekla faluban a csendőrök elfogták Straga István 26 éves horvát menekültet, akit dohánycsempészéssel gyanúsítottak. Nem dohányt találtak nála, hanem hamis kétpengőseket. Beismerte, hogy a hamis pénzeket ő készítette, de még nem hozta forgalomba. Bekísérték a pécsi ügyészség fogházába.

TÜZHARCOS BAJTÁRSAG! A Magyar Tűzharcos Szövetség Nagyváradi Főcsoportja bajtársi szeretettel vendégül látja azokat a bajtársakat, akik Szatmárnémetiben október 17-én főcsoportunkat képviselték. A vacsora helye székelyházunkban október 26-án, este 7 órakor. Elnökség.

Utban vannak hazájukba a kicserélt német-angol hadifoglyok. Stockholmól jelentik: (Interinf) A kicserélt német és angol hadifoglyok kórházhajókra elhagyják Göteborgot és utban vannak hazájukba.

Gépkocsiszerecsénylenség áldozata lett a fasiszta kormány haditengerészeti államtitkára. Zürichből jelentik: (MTI) Chiassoból jelentik: Legnani Antonio tengernagy, a fasiszta köztársasági kormány haditengerészeti államtitkára Velencéből Veronába vezető útja közben Vicenzánál, mint a római rádió jelenti, gépkocsiszerecsénylenség áldozata lett. A járókelők súlyos sérüléssel találták meg és vitték be a vicenzai kórházba, ahol a leggondosabb orvosi ápolás ellenére is meghalt. Muscolini elrendelte, hogy az állam halottjaként temessék el.

Megszűntnek nyilvánították a lőrühséget

Nagyvárad thj. város I. fokú állategészségügyi hatósága. 30.745—1943. kig. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:
Nagyvárad thj. város területén a lőrühséget az állategészségügyi törvény végrehajtása tárgyában hozott 100.000—1932. F. M. rend. 240. §-a alapján megszüntette nyilvánítom.
Nagyvárad, 1943 október 21.
Dr. Varga László s. k. tanácsnok.

KORONA Filmszínház Budapesttel egyidőben Szombattól: **Fekete hajnal** Pénteken utoljára: Az élet megy tovább Főszereplők: Lukács Marit, Nagy István, Goll Bea

Kijelölték az olajosmagvak vásárlására jogosult kereskedőket

Ertesítem a város közönségét, hogy az Olajosforgalmi Központ Nagyvárad területén az olajosmagvakat felvásárló kereskedőket kijelölte, ezek névszerint a következők:

Országos kereskedők:

Andrássy Bertalan Budapest,
Farkas Róbert Budapest,
Kriegs-Au Gyula Budapest
Pöhl Henrik Budapest
Pintér György Budapest
Szalai Béla Budapest
Székács Ferenc Budapest
Balácsi József Budapest

Körzeti kereskedők:

Pazdán Lajos Budapest
Volter Ernő Budapest
Ragán Irén Budapest
Dr. v. Hadházy Ferenc Debrecen

Helyi kereskedők:

Kasza Dezső Nagyvárad
Bényei Emil Nagyvárad
Tomory Lajos Nagyvárad
Nagyváradon, 1943. október 21-én.

Dr. Gyapay, s. k.
h. polgármester.

Elárverezzi a város a Kepes-épület lebontásából származó anyagot

Ertesítem az érdekelteket, hogy a 15.184/1943. VI. sz. polgármesteri határozat alapján a Kepes-féle épületek lebontásából kikerült anyagok, u. m. ajtók, ablakok, vasablakok, vasrácsok, stb. nyilvános árverésen eladásra kerülnek.

Az árverés idejét 1943. november hó 3-án délelőtt 10 órára tűzöm ki és helyül a Baross-híd mellett elterülő volt Kepes-féle ingatlan területét jelölöm meg, ahol az árverésre kerülő anyagok jelenleg tárolnak.

Az árverésre kerülő anyagok értékét a vevők tartoznak a helyszínén készpénzben kifizetni. A megvett anyagokat árverési vevők tartoznak az árverés időpontjától számított 24 órán belül elszállítani, mivel a vétel időpontjától kezdve a város az elárverezett anyagok építési és mennyiségért semmi néven nevezendő felelősséget nem vállal.

Minden ezzel kapcsolatos egyéb felvilágosítások a városgazdasági ügyosztálynál (városháza, II. em. 26.) nyerhetők a hivatalos órák alatt.

Nagyvárad, 1943. október 22.

Klemens Rezső s. k.
tanácsnok.

EGYMILLIÓ FERFINGET, 300.000 MUNKARUHÁT, 600.000 MUNKAS-NADRAGOT, 2 MILLIÓ MÉTER FLANELLT BOCSÁTANAK A NEPRUHÁZÁSI AKCIÓ RENDELKEZÉSÉRE

Végleg kialakultak a nagy mezőgazdasági és ipari textilberuházási akció keretei. A hatalmas népjóléti akció keretében az ország ipari és mezőgazdasági lakosságának a következő textilcikkeket bocsátják rendelkezésére: több, mint egymillió darab ing, ebből 300.000 darab zefir és 200.000 darab flanel, 300 ezer munkásruha és 600 ezer munkanadrág, 300 ezer darab férfiöltöny és negyedmillió női bekecs-kabát. Női ruha 200 ezer darab flanel, közel kétmillió méter férfi alsónemű, 1 és negyedmillió darab vászonruha, fehérű 400 ezer méter, lepedő 200 ezer méter, kenderű 200 ezer méter.

Mézbeszolgáltatás mellett méhetető cukrot kaphatnak a méhészek

A méhészek az 1943. évi mézbeszolgáltatási kötelezettség mellett méhetető cukor vásárlására jogosító engedélyt kaphatnak. A méhetető cukor vásárlására irányuló kérelmet a Közélemezési Hivatalban (Szaniszló utca 15. szám alatt) kell benyújtani a jelen hirdetmény megjelenésétől számított 15 napon belül. Méhetető cukorkiutalásban csak az a méhész részesülhet, akinek kifogástalan szakismerettel kezelte méhészetét, továbbá, aki méheszaládja részére az 1943. évi méhészet sem tudott gyűjteni a mézgyűjtésre kedvezőtlen időjárás miatt, amennyi téli élelmiszerigényüket fedezni semmi miatt a méhállomány cukorellátás nélkül elpusztulna. Nem kaphat méhetető cukorvásárlásra jogosító engedélyt az 1939. IV. t. c. I. §-ában meghatározott személy még abban az esetben sem, ha az említett törvény valamely rendelkezése értelmében a törvény egyes rendelkezései alól kivételtek is.

Egy-egy méheszalád részére legfeljebb 4 kg. méhetető cukor vásárlására jogosító engedélyt lehet kiadni. Az engedélyben részesült méhész minden 4 kg. cukor vásárlására jogosító engedély után kezelési költség címén 80 fillért köteles fizetni. A méhetető cukor vásárlása előtt kg.-ként 2 pengő cukorfogyasztási adó és árrészesedési különbözetet kell befizetni. A méhetető cukorvásárlási engedély alapján a cukrot 1943. évi november 30. napjáig bármely cukorárúsi-

tásra kijelölt kereskedőnél lehet megvásárolni. A vevőtől a kereskedő a cukor kiadásakor a méhetető cukorvásárlási engedélyt bevonja és arról az 1943. évi december hó 10. napjáig a Közélemezési Hivatalban, Szaniszló utca 15. szám alatt külön elszámol. A méhetető cukorvásárlási engedélyt, vagy az annak alapján vásárolt cukrot rendeltetési céljától eltérően felhasználni, más személynek átadni, kölcsön adni, eladni, vagy egyébként forgalombahozni tilos. A méhetető cukorvásárlási engedély átvételkor a méhész a Közélemezési Hivatalban két tanu jelenlétében nyilatkozatot köteles aláírni, a nyilatkozatban a méhész kötelezettséget vállal arra, hogy minden 4 kg.-os méhetető cukor vásárlására jogosító engedély után a Hangya Termelő, Fogyasztási- és Értékesítő Szövetkezet helyi fiókületének akadémia-ról való permetezés után, de legkésőbb 1944. évi augusztus hó 31. napjáig közellátási célra két kg. kifogástalan minőségű szírmézetet beszállít a közellátási célra két kg. beszállításkor érvényes hatósági aron beszállítat. Nyilatkozatában a méhész kötelezettséget vállal arra is, hogy ha az említett más beszállítási kötelezettségét nem teljesíti, a méz hatóságilag megállapított árának ötszörösét köteles megfizetni.

Nagyvárad, 1943. október 20-án.

Dr. Gyapay s. k.
h. polgármester.

Elethe lépett a határmenti csendőrség fegyverhasználatának kiterjesztése

Nagyvárad thj. város polgármestere 29.585-1943. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Ismétellen tudomására hozom a város közönségének, hogy a m. kir. miniszterium 4620-1943. M. E. szám alatt elrendelte, hogy a m. kir. csendőrség számára kiadott szervezeti és szolgálati utasítás 49. §-ának 330. pontja és 7. al-pontjában szabályozott fegyverhasználati jog, a rendelkezésben megjelölt területeken a kihirdetést követő ötödik naptól kezdve alkalmazást nyerjen.

Azok a határmentén (a rendelet b. és c. pont) lévő csendőrösök, melyek működési területén a rendkívüli fegyverhasználat alkalmazása életbelép, a következők:

a szombathelyi csendőr kerületnél: Stridóvár, Muraszterdahely, Drávavárhely, Muragárdony, Csáktornya, Perlak, Muracsány, Kotor, Alsódombo-ru, Légrádó

a pécsi csendőr kerületnél: Zákány, Csurgó, Berzence, Vizvár, Babóca, Barcs, Lakócsa, Drávafok, Sellye, Vajszló, Drávaszabolcs, Beremend, Pértárda, Kácsfalu, Dárda, Kopács;

a kassai csendőr kerületnél: Nagypolány, Takacsány, Utcás, Malomrét, Hajd. Csontos, Lyuta, Zsdenyeva, Alsóverceke, Volóc, Pillepec, Madánka, Ökörmező, Alsószinevár, Alsókalooca, Németmokra, Királymező, Körösmező, Tiszaborkút, Tiszabogdány, Trebusafjépatak, Havasmező, Felsővisó, Borsá.

A már hivatkozott utasítás 33. c) pontjának a fenti rendelettel életbe léptetett 1. alpontja szerint a szolgálatban álló csendőr fegyverét mindenki ellen köteles használni, aki gyanúsá válik és a hozzántézet felhívásra kielégítő válasz nélkül elszalad.

Nagyvárad, 1943. október 18-án.

Dr. GYAPAY LÁSZLÓ s. k.
h. polgármester.

Új utalványt adnak a május-június-július hónapokban be nem váltott zöldszínű cipőutalványok helyett

Ertesítem a város közönségét, hogy a m. kir. közellátási miniszter 47.366-1943. X/3. e. számú rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy az 1943. évi május, június, július hónapokban kiadott zöldutalványok közül, azokat, amelyek lábbeli-készlet hiányában igazoltan beválthatók nem voltak, új utalványt adják ki.

Fentiek alapján felhívom az érdekel-

teket, hogy bélyegmentes kérelmeiket a Közélemezési Hivatal 9. sz. helyiségében adják be. A kérelemhez csatolják a be nem váltott május, június, július havi zöldszínű utalványt. A Közélemezési Hivatal az így beadott kérelmet 4 nap alatt elintézi, illetőleg új utalványt ad ki.

Figyelemztetem az érdekelteket, hogy a zöldutalvány nemcsak Nagyváradon,

hanem az ország bármely részében lévő kereskedőnél, a kiadástól számított következő hónap utolsó napjáig beváltható.

Nagyvárad, 1943. október 21-én.

Dr. Gyapay s. k.
h. polgármester.

Szolgáltatós gyógyszertárak: V. CSOPORT:

KLEOPATRA gyógyszertár Kossuth Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.

CSILLAG gyógyszertár, Mussolini-tér 3. (E. Csapó Z.) 25-51.

MÁTYÁS KIRÁLY gyógyszertár, Szt János-u. 59. (Ajtay G. Gyula) 21-31.

SZENT ANTAL gyógyszertár, Gerliczy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Télikabátot ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 919

Bőleletlen sötétkék, jókarbanlevő premezzett kabát és egy pár negyvenes csizma eladó. Cim a kiadóban. 929

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 913

Melyik excenterprésszel rendelkező üzem volna hajlandó gyártási cikkét csavaranyával, csavaranyákkal, kibővíteni. Ennek, mint szakembernek vezetését vállalnám. Cim: Kiss Gyula, Kolozsvár, Galamb-u. 6. 928

Kölcsön 5 éves 5 és fél százalékos költségmentesen kapható „Hitelszövetkezetnél”, Bethlen István-u. 6. 980

Állást nyee

Vörösmariy, Petőfi-utca környékén lakó lapkihordókat azonnalra keresünk. Jelentkezés a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Középkorú, megbízható, jól főzni tudó nőt, aki a háziartás vezetésében önállóan vállalkoz, keres vidékre fiatal házaspár. Egyedülálló nő előnyben. Cim: Rudolf Mosse hirdetőiroda, Rákóczi-ut 2. Magyar Általános Hitelbank mellett.

16-20 ÉVES IFJAKAT felvesz a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezni lehet a váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 920

PETROLÉUMVÁLLALAT keres kevés irodalmi munkára vezető tisztviselőt. Nyugdíjasok és nők is jelentkezhetnek. Cim: Rudolf Mosse hirdetőiroda-ban, Bazárépület. 926

JUHASZT keres vitéz Hornyánszky gazdasága. Jelentkezés Rimanóczy utca 7. szám. 927

MUNKÁSNÖKET legalább 6 elemivel keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezni lehet a váradszöllősi telepen 10-12 óra között. 923

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

A szerkesztésért felel: (Kiadásért felel):
Dr. Paál Árnád Dr. Virág Jeromos
főszerkesztő Szent László-nyomda R.T.
székhelyén

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám